A TÖRVÉNYSZÉK VÉGZÉSE (első tanács)

2011. június 22. *

A T-409/09. sz. ügyben,

az **Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE** (székhelye: Athén [Görögország], képviselik: N. Korogiannakis és M. Dermitzakis ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik: M. Wilderspin és E. Manhaeve, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

a felperes által a Bizottság 2004. szeptember 15-i azon határozata következtében állítólagosan elszenvedett károk megtérítése iránt benyújtott keresete tárgyában, amely a Halászati Főigazgatóság informatikai rendszereihez kapcsolódó informatikai szolgáltatások, és az azokkal összefüggő árubeszerzésekre vonatkozó közbeszerzési eljárás keretében elutasította az ajánlatát, és a közbeszerzési szerződést egy másik ajánlattevőnek ítélte oda,

* Az eljárás nyelve: angol.

A TÖRVÉNYSZÉK (első tanács),

tagjai: J. Azizi elnök, E. Cremona (előadó) és S. Frimodt Nielsen bírák,

hivatalvezető: E. Coulon,

meghozta a következő

Végzést

A jogvita előzményei és az eljárás

1 A felperes, az Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE, 2004. május 19-én ajánlatot nyújtott be az Európai Közösségek Bizottságának Halászati Főigazgatósága informatikai rendszereihez kapcsolódó informatikai szolgáltatások és az azokkal összefüggő szolgáltatásokra vonatkozó, az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* 2004. április 14-i kiegészítésében (HL S 73., 61407. o.) közzétett FISH/2004/02. sz. ajánlattételi felhívásra (a továbbiakban: első közbeszerzési szerződés).

2 2004. szeptember 15-i levelében, amelyet a felperes még ugyanezen a napon megkapott, a Halászati Főigazgatóság arról tájékoztatta ez utóbbit, hogy ajánlatát nem fogadták el, és kifejtette, hogy az elutasítás okai a csapat összetételével és állandóságával,

a projekt végén az ismeretek átadására javasolt eljárásokkal, valamint azzal a ténynyel álltak kapcsolatban, hogy nem ez az ajánlat tartalmazta a legelőnyösebb ár-érték arányt. A Főigazgatóság utalt arra is, hogy a felperes ajánlata elutasításának indokairól írásban további tájékoztatást kérhet.

3 2004. szeptember 16-án a felperes – miután kifejtette az ajánlata elutasításának indokaival kapcsolatos kifogásait – azt kérte a Halászati Főigazgatóságtól, hogy közölje vele annak az ajánlattevőnek a nevét, amelynek az ajánlatát elfogadta, a felperes, illetve a sikeres ajánlattevő ajánlatának szakmai részére vonatkozó értékelés eredményeit valamennyi értékelési szempont tekintetében, az értékelő bizottság jelentésének egy példányát, valamint az általa, illetve a sikeres ajánlattevő által tett ajánlat összevetését.

4 2004. október 22-én a Halászati Főigazgatóság azt a választ adta a felperesnek, hogy minden ajánlattevő, aki további tájékoztatást kért ajánlata elutasításának indokairól, e tájékoztatást a mellékelt, 2004. október 18-i levéllel egyszerre kapta meg. E levélben a Halászati Főigazgatóság további tájékoztatást adott a felperes ajánlatának értékelésével kapcsolatban, megjelölve a sikeres ajánlattevő nevét is, és azt a tényt, hogy azért az ő ajánlatát fogadták el, mert költséggazdaságossági szempontból az volt a legelőnyösebb. Végül a Bizottság közölte a felperes, illetve a sikeres ajánlattevő ajánlatára adott pontszámokat minden egyes értékelési szempont tekintetében, valamint – táblázat formájában – a pénzügyi értékelés eredményét.

5 2004. november 25-én benyújtott keresetlevelével – amelyhez a T-465/04. ügyszámot rendelték – a felperes keresetet indított a Törvényszék előtt a Halászati Főigazgatóság 2004. szeptember 15-i levelében foglalt határozatának megsemmisítése iránt.

6 A T-465/04. sz., Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ügyben 2008. szeptember 10-én hozott ítéletével (az EBHT-ban nem tették közzé) a Törvényszék megsemmisítette a Bizottság azon határozatát, amellyel az elutasította a felperes által benyújtott ajánlatot, és az első közbeszerzési szerződést a fent említett ajánlattevőnek ítélte oda.

7 2008. október 7-i és 2009. március 5-i – közvetlenül a Bizottság elnökének címzett – leveleiben a felperes, miután panaszt emelt a Bizottság vele szemben tanúsított eljárását illetően, lényegében arra kérte az előbbit, hogy vizsgálja ki a felmerült jogvitát, és ezzel egyidejűleg azt nyilatkozta, hogy készen áll a közbeszerzési szerződések Bizottság általi odaítélésével kapcsolatban indított és folyamatban lévő valamennyi kereset visszavonására.

8 2009. szeptember 25-én a felperes telefaxon benyújtotta a jelen keresetet. A keresetlevél eredeti, aláírt példányát, valamint a másolatokat és mellékleteket tartalmazó levélcsomagot egy küldeményszállítási szolgáltatásokat nyújtó cég közreműködésével 2009. október 3-án adták fel.

9 2009. október 5-én a Törvényszék Hivatala, miután olyan csomagot kapott kézhez, amely csak a keresetlevél másolatait tartalmazta, értesítette a felperes jogi képviselőjét, hogy az eredeti példányt tartalmazó csomag még nem érkezett meg. Ezt követően a hiányzó okiratok másolatát, és az eredeti, aláírt keresetlevél egy új példányát még ugyanezen a napon benyújtották a Hivatalhoz.

10 2009. november 16-án a Törvényszék Hivatala értesítette a felperest, hogy a keresetlevél 2009. október 5-én benyújtott új példánya eltér annak 2009. szeptember 25-én telefaxon megküldött másolatától. Így a Törvényszék eljárási szabályzata 43. cikkének 6. §-a értelmében a keresetet nem 2009. szeptember 25-én, hanem 2009. október 5-én benyújtottnak kell tekinteni.

11 2009. november 19-én kelt levelében, amelyet másnap a Törvényszék Hivatalához faxon küldött meg, a felperes, miután visszaigazolta a Hivatal 2009. november 16-i levelének kézhezvételét, kifejtette annak indokait, hogy a keresetlevél eredeti példánya miért nem érkezett meg határidőn belül, és arra kérte a Törvényszéket, hogy e körülményekre tekintettel ismerje el a *vis maior* esetének fennállását, és ennek alapján bírálja felül azon döntését, miszerint 2009. október 5-ét tekinti a keresetlevél benyújtása időpontjának.

12 2009. november 26-án a felperes telefaxon levelet küldött a Törvényszék Hivatalához, amelyben kifejtette, hogy az a küldeményszállító cég, amelyet a csomag kézbesítésével megbízott, elveszítette a csomagot, és ismét azt kérte, hogy a keresetlevél eredeti példányának benyújtása időpontjának 2009. szeptember 25-ét tekintse.

13 2009. december 3-án a küldeményszállító cég értesítette a felperest, hogy a hiányzó csomag nem került elő.

14 A Törvényszék Hivatalához 2010. január 29-én érkezett külön beadványában a Bizottság az eljárási szabályzat 114. cikkének 1. §-a alapján elfogadhatatlansági kifogást terjesztett elő a kártérítési igény elévülése miatt.

15 A felperes 2010. április 14-én nyújtotta be észrevételeit az elfogadhatatlansági kifogással kapcsolatban.

16 Pervezető intézkedés keretében a Törvényszék 2010. július 2-i levelével kérdést intézett a felekhez az eljárási szabályzat 102. cikke 2. §-ának a jelen ügyre való alkalmazhatóságával kapcsolatban, az eljárási határidőknek a távolságra tekintettel 10 nappal történő meghosszabbítására vonatkozóan. A felek a megadott határidőn belül válaszoltak a kérdésre.

A felek kereseti kérelmei

17 A felperes keresetében azt kéri, hogy a Törvényszék:

– kötelezze a Bizottságot arra, hogy fizessen a részére 2 millió eurót, ami annak a nettó nyereségnek felel meg, amelyre akkor tett volna szert, ha az első közbeszerzési szerződést neki ítélik oda (a közbeszerzési összeg 50%-a);

– kötelezze a Bizottságot arra, hogy fizessen a részére 100 000 eurót, ami a közbeszerzési szerződés teljesítésére vonatkozó lehetőség elvesztése miatt elszenvedett kárnak felel meg;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

18 Elfogadhatatlansági kifogásában a Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a keresetet mint elfogadhatatlant utasítsa el;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

19 Az elfogadhatatlansági kifogásra vonatkozó észrevételeiben a felperes azt kéri, hogy a Törvényszék utasítsa el az elfogadhatatlansági kifogást.

A jogkérdésről

20 Az eljárási szabályzat 114. cikkének 1. §-a értelmében, ha valamelyik fél ezt kéri, a Törvényszék az ügy érdemét nem érintve dönthet az elfogadhatatlanság kérdése tárgyában. Ugyanezen cikk 3. §-ának megfelelően, ha a Törvényszék másként nem határoz, az eljárás a továbbiakban szóbeli.

21 Ezenfelül az eljárási szabályzat 111. cikke értelmében, ha a Törvényszéknek nyilvánvalóan nincs hatásköre a kereset elbírálására, illetve ha a kereset nyilvánvalóan elfogadhatatlan, vagy jogilag nyilvánvalóan megalapozatlan, a Törvényszék – az eljárás folytatása nélkül – indokolt végzéssel határozhat az ügyben.

22 A jelen esetben a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy az ügyiratok megvizsgálása révén elegendő információra tett szert, és nincs szükség a szóbeli eljárás megnyitására.

A felek érvei

23 A Bizottság elfogadhatatlansági kifogást nyújtott be azzal az indokkal, hogy az igény, amelyen a kereset alapul, elévült, hiszen a keresetet az Európai Közösség szerződésen kívül okozott károkért való felelősségére vonatkozóan a Bíróság alapokmányának 46. cikke által meghatározott ötéves elévülési idő lejártát követően nyújtották be.

24 E határidő attól az időponttól kezdve számítandó, amikor az állítólagos kár ténylegesen bekövetkezett.

25 A Bizottság emlékeztet arra, hogy a jelen esetben a felperes az állítólagosan amiatt elszenvedett kár megtérítését kéri, hogy az első közbeszerzési szerződést nem neki ítélték oda, másodlagosan pedig „lehetőség elvesztése" miatt kér kártérítést.

26 A Bizottság szerint az elsődleges és a másodlagos kereseti kérelem alapjául szolgáló állítólagos kár abban az időpontban következett be, amikor a felperes ajánlatát elutasító határozatot meghozták, mivel a felperes ettől az időponttól kezdve nem számíthatott arra, hogy az első közbeszerzési szerződést neki ítélik oda. A kár tehát abban az időpontban, nevezetesen 2004. szeptember 15-én következett be, amikor a Bizottság értesítette a felperest arról, hogy az ajánlatát nem fogadták el. Miként azt a felperes a Törvényszék Hivatalának címzett, 2009. november 19-én kelt levelében hallgatólagosan elismerte, az elévülési idő ettől a naptól fogva veszi kezdetét. Ennélfogva a 2009. október 5-én benyújtott kereset elévült.

27 E következtetést erősíti meg a Bizottság szerint a Törvényszék T-140/04. sz., Ehcon kontra Bizottság ügyben 2005. szeptember 14-én hozott végzése (EBHT 2005., II-3287. o.) is. E végzés 43. pontja szerint az ajánlati felhívás tárgyát képező szerződés el nem nyeréséből és a szóban forgó szerződés elnyerésére való esély elvesztéséből eredő kár azon a napon keletkezett, amikor a Bizottság a felperes ajánlatát elutasította. A Bíróság alapokmánya 46. cikkének első mondata értelmében ez az elutasítás képezi a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség megállapítása iránti igény alapját képező tényt.

28 A Bizottság ezenfelül megjegyzi, hogy a Törvényszék, miután megállapította, hogy az elévülési idő attól a naptól fogva vette kezdetét, amikor a Bizottság elutasította az ajánlatot, a fenti 27. pontban hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzésének 46. pontjában úgy ítélte meg, hogy az adott ügyben az említett időtartam legkésőbb azon a napon megkezdődött, amikor a felperes a Bizottság második – ajánlata elutasításának indokait tartalmazó – értesítését kézhez vette.

29 Véleménye szerint a fenti 27. pontban hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzés 46. pontjából nem lehet arra következtetni, hogy a Törvényszék elismerte volna, hogy az elévülési idő kezdete az a nap volt, amelyen az ajánlattevő kézhez vette azt a levelet, amelyben ő kifejtette az ajánlattevőnek ajánlata elutasításának indokait. Ugyanis mivel az e végzés alapjául szolgáló ügyben a keresetindítás mindenféleképpen kizárt volt, ott az elévülési idő kezdete pontos időpontja ismeretének nem volt különösebb jelentősége. Egyébként az efféle következtetés ugyanezen végzés fent ismertetett 43. pontjának szövegével is ellentétes lenne.

30 Végül szerinte e következtetés nem lenne összhangban az elévülés *ratio legisével,* amelynek – miként arra a Bíróság a C-136/01. P. sz., Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi kontra Bizottság ügyben 2002. július 18-án hozott végzésének (EBHT 2002., I-6565. o.) 28. pontjában emlékeztetett – az a célja, hogy összhangba hozza a károsult érdekeinek védelmét és a jogbiztonság elvét. A Bizottság emlékeztet arra az ítélkezési gyakorlatra, amely szerint a tények pontos ismerete nem szerepel azon feltételek között, amelyeknek teljesülnie kell ahhoz, hogy az elévülési idő megkezdődjön. Ebből a jelen ügy szempontjából azt a következtetést vonja le, hogy ahhoz, hogy az elévülési idő megkezdődjön, nem volt szükség arra, hogy a felperes birtokában legyen ajánlata elutasítása részletes indokolásának. Ugyanis pontosan azért áll rendelkezésre viszonylag hosszú elévülési idő, hogy ezen időtartam során a felperesnek legyen ideje ezen információkat beszerezni.

31 A Bizottság tehát úgy véli, hogy a szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránti igényt legkésőbb 2009. szeptember 25-ig, azaz a felperes ajánlatának elutasítását követő öt éven és – a távolságra tekintettel biztosított – tíz napon belül érvényesíteni kellett volna.

32 A Bizottság végül vitatja a felperes által előterjesztett azon érvet, miszerint jelen esetben *vis maior* esete áll fenn. E tekintetben megjegyzi, hogy az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a *vis maior* fogalma egy objektív és egy szubjektív elemet tartalmaz. Az első az érdekelt érdekkörén kívül eső és rendkívüli körülményekre vonatkozik, míg a második azzal függ össze, hogy az érdekelt köteles védekezni a rendkívüli esemény következményei ellen, megtéve ennek során – anélkül, hogy túlzott áldozatot hozna – a megfelelő intézkedéseket. A Törvényszék a T-125/06. sz., Centro Studi

Manieri kontra Tanács ügyben 2009. január 28-án hozott ítéletének (EBHT 2009., II-69. o.) 28. pontjában úgy ítélte meg, hogy az érdekeltnek gondosan kell ügyelnie az eljárás lefolyására, és többek között gondot kell fordítania a megállapított határidők betartására.

33 Az első elemet illetően a Bizottság úgy véli, hogy bár szokatlan a csomag késedelmes kézbesítése, nem előreláthatatlan esemény. Még ha vélelmezzük is, hogy az, hogy a felperes által feladott két csomag közül az egyiknek a kiszállítása nem történt meg, rendkívüli esemény, a Bizottság akkor is úgy véli, hogy a felperes nem tanúsított kellő gondosságot, hiszen nem csupán az ötéves elévülési idő lejártát, hanem a távolságra tekintettel megállapított határidő lejártát megelőző napot is megvárta ahhoz, hogy keresetlevelét telefaxon megküldje a Törvényszéknek. Ezt követően a felperes egy teljes munkahetet várt, mielőtt 2009. október 3-án, az utolsó pillanatban, átadta a küldeményszállító cégnek az iratokat, tudva azt, hogy bárminemű késedelem a kiszállítás során a határidő elmulasztásának fog minősülni. Tehát a tények teljes ismeretében vállalta ezt a kockázatot.

34 Az elfogadhatatlansági kifogással kapcsolatos észrevételeiben a felperes vitatja az elévülési idő Bizottság által meghatározott kezdő időpontját. A felperes különösen a Bizottság azon állítását vitatja, miszerint az elévülési idő 2004. szeptember 15-én, vagyis akkor kezdődött volna meg, amikor őt arról értesítették, hogy ajánlatát nem fogadták el. E tekintetben a fenti 27. pontban hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzés 44., 45. és 48. pontjára hivatkozik, amelyek szerinte ellentmondanak a 43. pontnak, amelyre a Bizottság az érvelését alapítja. E pontokból szerinte az következik, hogy azok a feltételek, amelyek megléte esetén a felperes a kártérítésre vonatkozó jogait érvényesítheti, csak akkor teljesülnek, amikor az tudomást szerez a Bizottság határozatának indokairól, és nem abban az időpontban, amikor őt pusztán az odaítélési eljárás eredményéről értesítik. Márpedig a felperes ezen indokokról 2004. október 20., illetve 23. előtt nem szerezhetett tudomást.

35 A felperes ezenfelül azt állítja, hogy a jelen ügy tárgyát képező szerződés „keretszerződés", és ennélfogva semmilyen kár nem keletkezik, illetve semmilyen sérelem nem következik be a „konkrét szerződés" aláírásáig. Ebből az következik, hogy az elévülési idő csak attól az időponttól kezdődik meg, amikor a „konkrét szerződést" a Bizottság és a kiválasztott ajánlattevő ténylegesen aláírta.

36 A felperes szerint a szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránti igény ennek következtében legkorábban 2009. november 3-án évült el, azaz öt évvel és – a távolságra tekintettel biztosított – tíz nappal azt követően, hogy tudomást szerzett arról, hogy a Bizottság milyen indokok miatt utasította el az ő ajánlatát.

37 A felperes egyébiránt cáfolja a Bizottság azon érvét, amelyet az a fenti 30. pontban hivatkozott Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi kontra Bizottság ügyben hozott végzésre alapít, mivel az e végzés alapjául szolgáló ügy tényállása túlságosan eltérő a jelen esetétől ahhoz, hogy azt relevánsnak lehessen tekinteni. Szerinte a közbeszerzéssel kapcsolatos ügyekben amíg az elutasított ajánlattevő nem ismeri ajánlata elutasításának pontos indokolását, nincs abban a helyzetben, hogy megítélhetné, hogy a jogi aktus jogellenes-e, és így fennáll-e kár, ami a Közösséggel szemben a szerződésen kívül felelősség megállapítása iránti igény elsőszámú feltétele. Ennélfogva a felperes a fenti 27. pontban hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzés 45. pontja alapján úgy véli, hogy a határozat indokolásának közlése *sine qua non* feltétele annak, hogy az érintett személy megítélhesse az eljárás jogszerűségét.

38 Ezenfelül hangsúlyozza, hogy kérelmét követően a Bizottság több mint egy hónapot késlekedett azzal, hogy tudomására hozza az ajánlatát elutasító határozat indokait, illetve hogy a Bizottság most megpróbálja ezt a tétlen időszakot a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség megállapítása iránti igényre vonatkozó elévülési időbe beleszámítani.

39 Végül a Törvényszék fenti 6. pontban hivatkozott Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ügyben hozott ítéletében foglalt azon döntés, hogy a Törvényszék megsemmisítette a Bizottság azon határozatát, amely az első közbeszerzési szerződést nem a felperesnek ítélte oda, főként e határozat indokolásának hiányosságain alapult. Következésképpen a felperes csak az említett ítélet kihirdetésének napján, 2008. szeptember 10-én kapott magyarázatot arra, hogy miért utasították el az ajánlatát.

40 A felperes a Bizottságnak az ő 2009. november 19-i levelére alapított azon érvét is vitatja, miszerint az egyenlő az elévülési idő 2004. szeptember 15-i kezdő időpontjának hallgatólagos elismerésével. E levelet elővigyázatosságból írták, az eljárási szabályzat 43. cikkének 6. §-a alapján, azért, hogy elébe vágjanak a Bizottság érveinek, és azt semmi esetre sem lehet úgy értelmezni, mint az elévülési idő 2004. szeptember 15-i kezdő időpontjának hallgatólagos elismerését.

41 A keresetlevél eredeti példányának a Törvényszék által elismert benyújtási időpontjával kapcsolatos kérdést illetően a felperes először is arra hivatkozik, hogy az aláírást leszámítva, amelyet jogi képviselőjének újból el kellett volna helyeznie a keresetlevélnek a feladott eredeti példány elvesztését követően újból kinyomtatott példányán, semmilyen más eltérés nincs a 2009. szeptember 25-én telefaxon megküldött példány és a Hivatalhoz 2009. október 5-én eljuttatott eredeti példány között. Az aláírások esetleges eltérése nem képezi az eljárási szabályzat 43. cikke 6. §-ának megszegését.

42 A felperes ezt követően vitatja a Bizottság arra vonatkozó érveit, hogy a jelen esetben nem alkalmazhatók a *vis maior* esetére vonatkozó szabályok. Hangsúlyozza, hogy a kereset benyújtásához szükséges valamennyi intézkedést határidőn belül megtette. Mindenesetre szerinte még ha egy csomag késedelmes kézbesítése jelentős kockázatnak is minősül, annak elvesztésére viszont ugyanez nem mondható el, annál is inkább, mivel a csomagot a Deutsche Posthoz tartozó egyik társaság gondjaira bízták.

43 A felperes tehát vitatja a Bizottság által hivatkozott ítélkezési gyakorlatbeli elveket, és emlékeztet arra, hogy a jelen esetben, miután a keresetlevelet határidőn belül megküldte telefaxon, meggyőződött a küldeményszállító cég internetes honlapján arról is, hogy az eredeti példányt és a mellékleteket tartalmazó csomagot határidőn belül, 2009. október 5-én kézbesítették. Csak ugyanezen a napon délután tájékoztatta a Hivatal a felperest arról, hogy az eredeti példány nem érkezett meg. Ekkor azonnal felvették a kapcsolatot a küldeményszállító céggel, és miután világossá vált, hogy a csomag valószínűleg nem kerül elő határidőn belül, a keresetlevélből új példányt nyomtattak ki, és azt 2009. október 5-én este eljuttatták a Hivatalhoz.

44 Így tehát, megtéve minden ahhoz szükséges intézkedést, hogy a kereset benyújtása határidőn belül megtörténjen, a felperes gondosan járt el, és az eredeti okirat elvesztését nem láthatta előre, illetve azt nem tudta megakadályozni.

45 Végül a felperes azt kéri, hogy a jelen esetet tekintsék egyedinek, hiszen az eredeti okiratnak egy küldeményszállító cég által történő elvesztése egyszerre új és visszafordíthatatlan ténybeli elem.

A Törvényszék álláspontja

46 A Bíróság alapokmányának 46. cikke értelmében, amely az említett alapokmány 53. cikke első bekezdésének megfelelően a Törvényszék előtti eljárásokra is irányadó, a szerződésen kívül okozott károkért való felelősségre vonatkozó ügyekben a Közösségek elleni eljárás megindításának joga az erre okot adó esemény felmerülésétől számított öt év alatt évül el. Az elévülés megszakad, ha a Bírósághoz keresetet nyújtottak be, vagy ha a károsult fél az eljárás megindítása előtt követelésével a Közösségek megfelelő intézményéhez fordult.

47 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Közösségnek az EK 288. cikk második bekezdése értelmében a szervei jogellenes magatartása esetén fennálló szerződésen kívüli felelősségéhez több feltétel együttes teljesülése szükséges, nevezetesen az intézményekkel szemben kifogásolt magatartás jogellenessége, a kár valós jellege, valamint az állítólagos magatartás és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggés fennállása (lásd a Bíróság C-243/05. P. sz., Agraz és társai kontra Bizottság ügyben 2006. november 9-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-10833. o.] 26. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, a Törvényszék T-175/94. sz., International Procurement Services kontra Bizottság ügyben 1996. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-729. o.] 44. pontját és a fenti 32. pontban hivatkozott Centro Studi Manieri kontra Tanács ügyben hozott ítéletének 97. pontját).

48 Szintén az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az elévülési idő mindaddig nem kezdődik el, amíg a kártérítési kötelezettség valamennyi feltétele nem áll fenn, különösen addig, míg a megtérítendő kár nem válik ténylegessé. Különösen – mint a jelen esetben is – az egyedi jogi aktusokból eredő jogvitákban az elévülési idő akkor kezdődik, amikor e jogi aktusok hatásai az általa érintett személyek tekintetében beállnak (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-282/05. P. sz., Holcim [Deutschland] kontra Bizottság ügyben 2007. április 19-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-2941. o.] 29. és 30. pontját, C-335/08. P. sz., Transports Schiocchet – Excursions kontra Bizottság ügyben 2009. június 11-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 33. pontját és a Törvényszék T-367/08. sz., Abouchar kontra Bizottság ügyben 2009. augusztus 27-én hozott végzésének [az EBHT-ban nem tették közzé] 23. pontját).

49 Emlékeztetni kell még arra, hogy az elévülés célja az, hogy összhangot teremtsen a károsult jogainak védelme és a jogbiztonság elve között. Az elévülés időtartamát így többek között az állítólagosan kárt szenvedett fél számára az esetleges keresetindításhoz szükséges információk összegyűjtéséhez és az e kereset alátámasztására felhozható tények ellenőrzéséhez szükséges idő figyelembevételével határozták meg (lásd ebben az értelemben a fenti 30. pontban hivatkozott Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi kontra Bizottság ügyben hozott végzés 28. pontját, a Törvényszék T-194/08. sz., Cattin kontra Bizottság ügyben 2009. december 16-án hozott végzésének [az EBHT-ban nem tették közzé] 69. pontját és a T-247/08. sz., C-Content kontra Bizottság ügyben 2010. szeptember 28-án hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 54. pontját).

50 Egyébiránt hangsúlyozni kell, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a szóban forgó tények károsult általi pontos és részletes ismeretének nincs semmiféle jelentősége, hiszen a tények ismerete nem szerepel azon tényezők között, amelyeknek fenn kell állniuk a Bíróság alapokmánya 46. cikkében említett elévülési idő megkezdődéséhez. Ezért a kár ténylegességének szubjektív értékelése a Közösség szerződésen kívüli felelősségének megállapítása iránti igény elévülési ideje kiindulópontjának meghatározásánál nem vehető figyelembe (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-51/05. P. sz., Bizottság kontra Cantina sociale di Dolianova és társai ügyben 2008. július 17-én hozott ítéletének [EBHT 2008., I-5341. o.] 61. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

51 A jelen esetben a felperes elsődlegesen az állítólagosan amiatt elszenvedett kár megtérítését kéri, hogy az első közbeszerzési szerződést nem neki ítélték oda, amely kár annak a nettó nyereségnek (a közbeszerzési összeg 50%-ának) feleltethető meg, amelyre e szerződés alapján szert tehetett volna. Másodlagosan lehetőség elvesztése miatt kér kártérítést, mivel egyidejűleg őt az a kár érte, hogy egyrészt elveszítette az első közbeszerzési szerződés teljesítésére vonatkozó lehetőséget, másrészt egyéb szerződéseknek az ő részére történő odaítélésének lehetőségét, többek között 2008-ban a MARE/2008/01. sz. ajánlati felhívás alapján a Bizottság Tengerügyi és Halászati Főigazgatósága által az első közbeszerzési szerződést elnyert félnek odaítélt szerződés teljesítésének lehetőségét (a továbbiakban: következő közbeszerzési szerződés), amelynek az eredeti értéke meghaladta az 5 millió eurót (a továbbiakban: a következő szerződések elnyerésének lehetősége elveszítéséből eredő kár).

Az első közbeszerzési szerződés el nem nyeréséből és annak elnyerése lehetőségének elveszítéséből eredő kár

52 Miként arra a Törvényszék a fenti 27. pontban hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzésében rámutatott, a szóban forgó szerződés el nem nyeréséből eredő kár, és az e szerződés elnyerésére vonatkozó lehetőség elvesztése azon a napon válik ténylegessé, amikor a felperes ajánlatát a Bizottság elutasítja, hiszen ez az

elutasítás képezi az alapját a Bíróság alapokmánya 46. cikke értelmében vett felelősség megállapítása iránti igénynek is (lásd ebben az értelemben a fenti 27. pontban hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzés 43. pontját).

53 Ajánlatának elutasítását a 2004. szeptember 15-i levélben közölték a felperessel, amelyet ő ugyanezen a napon meg is kapott (lásd a fenti 2. pontot).

54 Igaz, miként azt a felperes állítja, hogy a fenti 27. pontban hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzés 44., 45. és 48. pontjában a Törvényszék látszólag megkérdőjelezi az említett végzés 43. pontjában kifejtett azon következtetést, miszerint a szóban forgó károk az ajánlat elutasításának napján váltak ténylegessé. Ettől még azonban e pontokat a szövegösszefüggésüknek és logikai sorrendjüknek megfelelően kell értelmezni. A Törvényszék a 45. pontban szereplő azon állításával, miszerint „a felperes kártérítési igényének érvényesítéséhez szükséges összes feltétel legkésőbb 1997. március 20-án [vagyis azon a napon, amikor a felperes az elutasító határozatról tudomást szerzett] fennállt, és hogy az ötéves elévülési idő így legkésőbb 2002. március 20-án lejárt", mindössze azt állapította meg, hogy az adott ügyben a kereset mindenképpen elkésett, hiszen azt 2004. április 8-án nyújtották be. Tekintettel az ügy körülményeire, a Törvényszék ez utóbbi megállapítása nem kérdőjelezi meg a Törvényszék érvelésének azon fő kiindulópontját, miszerint az adott ügy tárgyát képezőhöz hasonló károk az ajánlat elutasításának napján válnak ténylegessé, hiszen az elutasítás képezi a felelősség megállapítása iránti igény alapját.

55 Ennélfogva azt a következtetést kell levonni, hogy a jelen esetben azok az állítólagos károk, amelyek a Közösség szerződésen kívüli felelősségének megállapítása iránti igény alapját képezték, azon a napon váltak ténylegessé, amikor a Bizottság meghozta a felperes ajánlatát elutasító határozatot, és az ezen igényre vonatkozó elévülési idő abban az időpontban kezdődött meg, amikor e határozatot a felperessel közölték, vagyis 2004. szeptember 15-én.

56 A Bíróság alapokmánya 46. cikkének megfelelően az elévülési időt csak a közösségi bírósághoz benyújtott keresetlevél vagy a Közösség hatáskörrel rendelkező intézményéhez benyújtott előzetes kérelem szakíthatja meg, ez utóbbi esetben azonban a megszakadás csak akkor következik be, ha a kérelmet az esettől függően az EK 230. cikkre, illetve az EK 232. cikkre hivatkozással meghatározott határidőkön belül keresetlevél követi.

57 E tekintetben a 2008. október 7-én és 2009. március 5-én kelt levelek, amelyeket a felperes a Bizottság elnökének címzett, nem tartalmaznak kifejezett kérelmet a kártérítés iránt, és azokat nem követte az EK 230. cikkre, illetve az EK 232. cikkre való hivatkozással meghatározott határidőn belül kereset. Az említett levelek tehát nincsenek kihatással a Bíróság alapokmányának 46. cikkében meghatározott ötéves elévülési időre.

58 Ennélfogva a két állítólagos kár tekintetében az ötéves elévülési idő 2009. szeptember 15-én járt le, anélkül hogy megszakadt volna.

59 Ezt a következtetést a felperes egyetlen érve sem vonhatja kétségbe.

60 A felperes elsőként – lényegében a fenti 27. pontban hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzés 45. és 48. pontjára támaszkodva – azt állítja, hogy a Bizottság magatartása jogellenességének megállapításához neki szüksége volt arra, hogy megismerje a Bizottság által hozott határozat indokait, és ezen indokokról 2004. október 20., illetve 23. előtt nem értesült. Ennélfogva igénye leghamarabb 2009. november 3-án, vagyis a 2004. október 22-étől számított öt év és tíz nap elteltével évült volna el, és nem 2009. szeptember 25-én.

61 E tekintetben elegendő kiemelni, hogy miként az a fenti 52. és 55. pontból kitűnik, a közbeszerzési tárgyú ügyekben az ajánlat elutasítása, és nem ezen elutasítás indokolása képezi a felelősség megállapítása iránti igény alapját, és az ajánlat elutasításával válnak ténylegessé az elutasított ajánlattevő által állítólagosan elszenvedett károk.

62 Egyébként az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az a tény, hogy a felperes, abban az időpontban, amikor bejelentette a Közösséggel szembeni kártérítési igényét, úgy vélte, hogy még nem áll rendelkezésére az összes olyan bizonyíték, amely a Közösség felelőssége fennállásának bírósági eljárás keretében történő megfelelő bizonyításához szükséges, önmagában nem akasztja meg az elévülési idő folyását. Ezáltal ugyanis összetévesztenék az elévülési idő megkezdésére vonatkozó eljárási feltételeket és a felelősségalapító feltételek fennállását, amelyeket csak az a bíróság dönthet el, amelyhez az érdemi jogvita végleges elbírálása érdekében fordulnak (a Törvényszék T-124/99. sz., Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi kontra Bizottság ügyben 2001. január 17-én hozott végzésének [EBHT 2001., II-53. o.] 24. pontja).

63 Megjegyzendő az is, hogy szemben azzal, amit a felperes a fenti 27. pontban hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzés 45. és 48. pontjára támaszkodva állít, a jelen esetben a Halászati Főigazgatóság 2004. szeptember 15-i levele – amely a fenti 6. pontban hivatkozott Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ügyben hozott ítélet tárgyát képező, megtámadott jogi aktus volt – már tartalmazta a felperes ajánlata elutasításának elsődleges indokait (lásd a fenti 2. pontot). A Halászati Főigazgatóság által a későbbiekben küldött levelek célja az volt, hogy a felperes kérelmére további magyarázattal szolgáljanak ezen indokokat, valamint az elfogadott ajánlat jellemzőit és előnyeit illetően (lásd a fenti 3. és 4. pontot). Egyébként az a tény, hogy az ajánlat elutasítása indokainak részletes megismerésére ténylegesen állítólag csak az említett elutasításról szóló értesítés megküldését követő napokban került sor, nem mond ellent a fenti 49. pontban hivatkozott azon ítélkezési gyakorlatnak, miszerint az elévülés időtartamát többek között az állítólagosan kárt szenvedett fél számára az esetleges keresetindításhoz szükséges információk összegyűjtéséhez és az e kereset alátámasztására felhozható tények ellenőrzéséhez szükséges idő figyelembevételével határozták meg.

64 Végső soron annak, hogy a Közösség szerződésen kívüli felelősségének megállapítása iránti igény elévülési ideje mindaddig nem kezdődik meg, amíg az állítólagos károsult személyesen nincs meggyőződve arról, hogy kárt szenvedett, az a következménye, hogy az említett igény elévülésének időpontja a kár ténylegességének az egyes felek általi egyéni észlelése függvényében módosul, ami ellentmond az elévülési idő előírásához szükséges jogbiztonság követelményének (lásd ebben az értelemben a fenti 49. pontban hivatkozott C-Content kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 55. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

65 E tekintetben végül megjegyzendő, hogy miként azt a Bizottság helyesen kiemelte, a felperes által a Törvényszék Hivatalához megküldött, 2009. november 19-én kelt levélből az derül ki, hogy a felperes úgy vélte, hogy a Bizottság jogellenes magatartása akkortól vált észlelhetővé, hogy a Bizottság elküldte az ajánlat 2004. szeptember 15-én történő elutasítását közlő levelet, hiszen a felperes hallgatólagosan ettől az időponttól számította az elévülési idő megkezdődését.

66 Másodszor a felperes előadja, hogy amiatt, hogy az első szerződés keretszerződés, a konkrét szerződés aláírása szükséges ahhoz, hogy a kár bekövetkezzen. Márpedig hangsúlyozni kell, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a biztos kár fennállására vonatkozó feltétel teljesül, ha a kár bekövetkezése közeli, és kellő bizonyossággal előre látható, még ha teljes pontossággal nem is számszerűsíthető (a Bíróság 281/84. sz., Zuckerfabrik Bedburg és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 1987. január 14-én hozott ítéletének [EBHT 1987., 49. o.] 14. pontja; lásd a fenti 48. pontban hivatkozott Abouchar kontra Bizottság ügyben hozott végzés 24. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Egyébként az elévülés csak abban az időpontban kezdődhet, amikor az anyagi kár ténylegesen bekövetkezett (a fenti 48. pontban hivatkozott Holcim [Deutschland] kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 33. pontja). Márpedig a valamely közbeszerzési eljárás keretén belül az elutasított ajánlattevőt a szerződés el nem nyeréséből és az ezen elnyerés lehetőségének elvesztéséből eredően ért kár közvetlenül és azonnali jelleggel az ajánlatát elutasító határozattal keletkezik, a közösségi intézmény és a sikeres ajánlattevő közötti konkrét szerződés jövőbeni aláírásától függetlenül. Ugyanezen okokból el kell vetni a felperes által elsőként a Törvényszék

kérdésére adott írásbeli válaszában felhozott azon érvet is, miszerint a keretszerződés ténye miatt a sérelem mindazon időszakban fennáll, amíg a felperesnek nincs lehetősége egyedi szerződések aláírására.

67 Harmadszor, figyelemmel a fenti 52–55. pontban elvégzett elemzésre, a felperes nem hivatkozhat sikerrel arra a késedelemre, amellyel a Bizottság az ajánlata elutasításának indokait illetően kért tájékoztatás iránti kérelmére válaszolt.

68 Negyedszer, a felperes lényegében arra hivatkozik, hogy ő nem rendelkezett valódi magyarázattal az ajánlata elutasításának okait illetően mindaddig, amíg a Törvényszék nem hozta meg az azon határozat megsemmisítését elrendelő ítéletét, amely a kárt keletkeztette. Megjegyzendő, hogy a felperes érve egyáltalán nem világos. Mindenesetre elegendő emlékeztetni arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint az elévülési idő megkezdődése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a Közösség jogellenes magatartását bírósági határozattal megállapították (a fenti 48. pontban hivatkozott Holcim [Deutschland] kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 31. pontja). Ami a többit illeti, a fenti 61–64. pontban kifejtett eszmefuttatásra kell visszautalni.

69 Végül ötödször, a felperes a Törvényszék által feltett kérdésre adott írásbeli válaszában egy új érvet terjeszt elő, amelyet arra alapít, hogy az ajánlatát elutasító és a szerződést egy másik ajánlattevőnek odaítélő határozatot – az ilyen típusú határozatokhoz hasonlóan, az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendeletről szóló 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2002. december 23-i 2342/2002/EK, Euratom bizottsági rendelet (HL L 357., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 4. kötet, 145. o., a továbbiakban: végrehajtási rendelet) 118. és 220. cikkének megfelelően – a Hivatalos Lap S sorozatában 2004. december 16-án tették közzé, és ennek következtében szerinte ez az egyértelmű időpont az elévülés kezdete.

70 E tekintetben még egyszer emlékeztetni kell arra, hogy a közbeszerzési tárgyú ügyekben az ajánlat elutasítása képezi a felelősség megállapítása iránti igény alapját, és az ajánlat elutasításával válnak ténylegessé az elutasított ajánlattevő által állítólagosan elszenvedett károk. Így az elévülési idő azon a napon kezdődik meg, amikor az elutasított ajánlattevő személyesen értesül ajánlatának elutasításáról, és nem a szerződés odaítéléséről szóló hirdetmény Hivatalos Lapban történő közzétételének napján. Mindenesetre szintén megjegyzendő, hogy szemben a felperes állításával, az ilyen hirdetmények közzététele, amelynek célja a harmadik személyek tájékoztatása, a végrehajtási rendelet 118. cikke (4) bekezdése szerint csak azon szerződések esetében kötelező, amelyek értéke eléri, illetve meghaladja az említett végrehajtási rendelet 158. cikkben megállapított küszöbértéket.

71 E megfontolások egészére tekintettel a szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránti igény érvényesítésére rendelkezésre álló ötéves elévülési idő 2009. szeptember 15-én járt le.

72 Márpedig, bár a felperes azt állítja, hogy jelen esetben *vis maior* miatt a keresetlevél eredeti példánya benyújtásának időpontja helyett a telefax elküldésének időpontját kellene figyelembe venni, mindenféleképpen azt kell megállapítani, hogy a felperes a keresetlevelet 2009. szeptember 25-én küldte meg telefaxon, amikor az elévülési idő már letelt.

73 A felperes álláspontja ugyanis az, hogy a jelen esetben a távolságra tekintettel biztosított tíznapos határidőt alkalmazni kell. Így amennyiben elfogadnánk a felperesnek a *vis maior* fennállására vonatkozó érvelését, és 2009. szeptember 25-ét tekintenénk a keresetlevél benyújtása időpontjának, akkor a kereset elfogadható lenne. A Bizottság által előterjesztett elévülési kifogás ugyanis azon alapul, hogy a keresetet 2009. október 5-én benyújtottnak, és nem – ahogyan a felperes állítja – 2009. szeptember 25-én benyújtottnak kell tekinteni.

74 Márpedig a Törvényszéknek az eljárási szabályzat 102. cikkének 2. §-ával kapcsolatos írásbeli kérdésére adott válaszban a felperes arra hivatkozott, hogy szerinte igénye nem évült el, hiszen az elévülési időt meg kell hosszabbítani az említett 102. cikkben említett, távolságra tekintettel biztosított tíz nappal. E tekintetben a Törvényszék T-571/93. sz., Lefebvre és társai kontra Bizottság ügyben 1995. szeptember 14-én hozott ítéletének (EBHT 1995., II-2379. o.) 26. pontjára is hivatkozott, amelyben a Törvényszék elismerte, hogy a távolságra tekintettel biztosított határidők a szerződésen kívüli felelősséggel kapcsolatos ügyekben is alkalmazandók.

75 Meg kell állapítani, hogy magának az eljárás szabályzat 102. cikke 2. §-ának értelmében a távolságra tekintettel biztosított határidő csak az eljárási határidőkre vonatkozik, és nem a Bíróság alapokmányának 46. cikkében rögzített elévülési időre, amelynek letelte a szerződések kívüli felelősség megállapítása iránti igény elenyészését vonja maga után, és ami ennélfogva nem hosszabbodik meg semmiféle, távolságra tekintettel biztosított újabb időtartammal (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-210/00. sz., Biret és Cie kontra Tanács ügyben 2002. január 11-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-47. o.] 19. és 45. pontját; T-28/03. sz., Holcim [Deutschland] kontra Bizottság ügyben 2005. április 21-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-1357. o.] 74. pontját; T-220/07. sz., Transport Schiocchet – Excursions kontra Bizottság ügyben 2008. május 19-én hozott végzésének [az EBHT-ban nem tették közzé] 15. és 35. pontját, valamint a fenti 49. pontban hivatkozott Cattin kontra Bizottság ügyben hozott végzésének 61. és 65. pontját).

76 E tekintetben még emlékeztetni kell arra is, hogy azok a feltételek, amelyektől a Közösség szerződésen kívüli felelőssége függ, és ennélfogva azok az elévülési szabályok, amelyek az ehhez kapcsolódó igényekre vonatkoznak, kizárólag szigorúan objektív szempontokon alapulhatnak. Ha nem így volna, az sérthetné a jogbiztonság elvét, amelyre éppen az elévülési szabályok épülnek (lásd a fenti 50. pontban hivatkozott Bizottság kontra Cantina sociale di Dolianova és társai ügyben hozott ítélet 59. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

77 Egyébként az a tény, hogy az eljárási határidők és a Közösség szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránti igény ötéves elévülési ideje jellegüknél fogva eltérő típusú időtartamok, az ítélkezési gyakorlatból is levezethető. Ugyanis a keresetindítási határidők kógensek, és nem tartoznak sem a felek, sem a bíróság rendelkezési körébe, mivel azokat a jogviszonyok egyértelműségének és biztonságának biztosítása érdekében vezették be. Ennélfogva a Törvényszéknek akár hivatalból is vizsgálnia kell,

hogy a keresetet az előírt határidőkön belül terjesztették-e elő (lásd a Törvényszék T-142/01. és T-283/01. sz., OPTUC kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 28-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-329. o.] 30. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot; továbbá lásd még ebben az értelemben a Bíróság C-500/07. P. sz., TEA kontra Bizottság ügyben 2008. november 25-én hozott végzésének [az EBHT-ban nem tették közzé] 20. pontját). A bíróság viszont hivatalból nem hozhat fel a szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránti igény elévülésére alapított jogalapot (a Bíróság 20/88. sz., Roquette frères kontra Bizottság ügyben 1989. május 30-án hozott ítéletének [EBHT 1989., 1553. o.] 12. és 13. pontja).

78 Ezenfelül a Bíróság alapokmányának 46. cikkéből az következik, hogy az elévülés megszakad, ha a Bírósághoz keresetet nyújtottak be, vagy ha a károsult fél az eljárás megindítása előtt követelésével a Közösségek megfelelő intézményéhez fordult. E rendelkezés nem tesz különbséget az elévülési idő számítása szempontjából aszerint, hogy ezen elévülési idő megszakadásának oka a keresetindítás vagy az azt megelőző kérelem előterjesztése volt-e. Márpedig az eljárási szabályzat 102. cikkének 2. §-ában szereplő azon eljárási határidő alkalmazásának, amely csak a peres eljárást megindító keresetek esetén vehető figyelembe, az lenne a következménye, hogy az elévülés eltérő időtartam elteltével következne be attól függően, hogy a károsult azt a megoldást választotta-e, hogy közvetlenül a közösségi bírósághoz, vagy előbb az illetékes intézményhez fordul. Ez az eltérés, amelyről a Bíróság alapokmányának 46. cikke nem rendelkezik, olyan tényezőtől tenné függővé az elévülési idő leteltét, amely nem objektív, és még olyan következménnyel is járhatna, hogy inkább a jogviták peres úton való rendezésének, semmint a békés megoldások keresésének kedvezne.

79 Az a tény, hogy 1995-ben a Törvényszék egy elszigetelt esetben hozott ítéletében (a fenti 74. pontban hivatkozott Lefebvre és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 26. pont) kimondta, hogy a Közösség szerződésen kívüli felelősségének megállapítása iránti igény elévülésénél az eljárási szabályzat 101. cikke, és 102. cikke 2. §-a értelmében vett, távolságra tekintettel biztosított határidőt is figyelembe kell venni, a felperes állításával ellentétben nem ingatja meg e következtetést.

80 Az előzőekben kifejtettek egészéből az következik, hogy a szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránti jelen igény a két állítólagosan bekövetkezett kár tekintetében elévült, mivel azt a Bíróság alapokmányának 46. cikke értelmében az arra alapot adó tények bekövetkezésétől számított több mint öt év eltelte után érvényesítették, és nem szükséges megvizsgálni a felek által felhozott többi jogalapot és érvet, ideértve az előre nem látható körülmény és a *vis maior* fennállására alapítottakat is.

A következő szerződések elnyerése lehetőségének elveszítéséből eredő kárról

81 A következő szerződések elnyerése lehetőségének elveszítéséből eredő kárt illetően először is a felperes kérelmének megalapozottságát kell megvizsgálni (lásd ebben az értelemben a fenti 27. pontban hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzés 72. pontját).

82 A felperes arra hivatkozik, hogy ha neki ítélték volna oda az első közbeszerzési szerződést, akkor értékes tapasztalatokra tehetett volna szert, és növelhette volna annak az esélyét, hogy később más szerződéseket is elnyerjen, beleértve a következő közbeszerzési szerződést is.

83 Márpedig, miként arra fenti 47. pontban emlékeztettünk, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Közösség szerződésen kívüli felelősségéhez több feltétel együttes teljesülése szükséges, nevezetesen az intézményekkel szemben kifogásolt magatartás jogellenessége, a kár valós jellege, valamint az állítólagos magatartás és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggés fennállása.

84 Márpedig, a következő közbeszerzési szerződést illetően először is meg kell említeni, hogy a felperes nem szolgáltatott olyan bizonyítékot, amely alátámasztaná az első szerződés és a következő közbeszerzési szerződés közötti kapcsolatot. Ennélfogva nem lehet megállapítani azt, hogy bármilyen okozati összefüggés létezne az első ajánlati felhívás során a felperes ajánlatának állítólagosan jogellenes elutasítása, és a

között a kár között, amelyet a felperes a következő közbeszerzési szerződés elnyerésére való esély elvesztése miatt szenvedett el (lásd ebben az értelemben a fenti 27. pontban hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzés 76. pontját).

85 Mindenesetre, a valamely későbbi szerződés elnyerésére való esély elvesztése csak abban az esetben tekinthető valós és biztos kárnak, ha a Bizottság vétkes magatartása hiányában kétségtelenül a felperesnek ítélték volna oda az első szerződést. Márpedig hangsúlyozni kell, hogy a jelen esetben érintetthez hasonló nyilvános pályázati rendszerben az ajánlatkérő jelentős mérlegelési jogkörrel rendelkezik a szerződés odaítéléséről szóló döntés meghozatalában (lásd ebben az értelemben a fenti 27. pontban hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzés 77. pontját). Szintén meg kell jegyezni, hogy a felperes által benyújtott ajánlatot elutasító és az első szerződést a sikeres ajánlattevőnek odaítélő határozatot a Törvényszék kizárólag amiatt semmisítette meg, hogy a Bizottság megsértette az e határozat indokolására vonatkozó kötelezettségét (a fenti 6. pontban hivatkozott Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 80. pontja). Így nem csupán arról van szó, hogy a felperes egyáltalán nem számíthatott arra, hogy elnyerheti az első szerződést, hanem az ügyiratok között sem szerepel semmiféle olyan bizonyíték, amely e következtetést alátámaszthatná.

86 Ebből következik, hogy még ha feltételezzük is, hogy a felperes esetlegesen elvesztette az esélyt az első szerződés elnyerésére a Halászati Főigazgatóság állítólagosan felróható magatartása miatt – amely kárigény mindenesetre elévült –, ez az esélyvesztés önmagában akkor sem tekinthető elegendőnek ahhoz, hogy a felperes számára a következő szerződés odaítélésére való esély elvesztéséből eredő valós és biztos kárt okozzon abban az esetben, ha elfogadjuk, hogy kellő kapcsolat áll fenn ezen szerződés és az első szerződés között (lásd ebben az értelemben a fenti 27. pontban hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzés 77. pontját).

87 Ugyanezek a megállapítások még inkább érvényesek azon kár tekintetében, amelyre a felperes a keresetlevélben általános jelleggel hivatkozott, és amely a Bizottság egyéb közbeszerzési szerződéseinek elnyerésére vonatkozó lehetőség elveszítéséből ered.

88 Az előzőekben kifejtettek egészéből az következik, hogy a felperesnek a következő szerződések elnyerése lehetőségének elveszítéséből eredő kár megtérítése iránti kérelmét, mint jogilag nyilvánvalóan megalapozatlant, el kell utasítani, anélkül hogy annak elfogadhatóságáról dönteni kellene.

89 Ennélfogva a jelen keresetet – részben mint elfogadhatatlant, illetve részben mint nyilvánvalóan megalapozatlant – teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

90 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a felperes pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (első tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) A Törvényszék az Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE-t kötelezi a költségek viselésére.

Luxembourg, 2011. június 22.

E. Coulon
hivatalvezető

J. Azizi
elnök